

i současné ruské studie, odvozuje ná-
zvy typu „červen“ od červenání ovo-
ce v tomto období, zejména jahod
a třešní. **Zdeněk Vašku**

Kongres českých a slovenských geologů

Společný kongres obou národních ge-
ologických společností bude zaměřen
na Geologický vývoj Českého masí-
vu a Západních Karpat (s mezinárod-
ním přesahem). Program zahrne šest
vzvaných přednášek a odborné pre-
zentace účastníků formou předná-
šek a posterů. Kongres se bude konat
21.-25. září 2011 v Monínci u Prahy.
Podrobnější informace: [www.geolo-
gickyykongres.eu](http://www.geologickyykongres.eu). **Jiří Jiránek**

O Markošově kaleidoskopu

Ad Vesmír 90, 183, 2011/3

V březnovém čísle Vesmíru opět při-
chází Anton Markoš se svými úva-
hami o „klasické vědecké víře“, vi-
talismu, kreacionismu a podobných,
nikoli nepodstatných záležitostech.

Nic proti tomu, ale bylo by dob-
ré, aby realitu dnešního vědeckého
mainstreamu příliš neohýbal tak,
aby se mu do něj lépe střefovalo.

Markoš přirovnává obraz světa,
z něhož vychází „klasická vědecká víra“
a přírodovědecký redukcionismus, ke
kaleidoskopu, který „obsahuje konečný
počet různých střípků a k tomu pravidla,
jak se krasohledem otáčí. Sklíčka jsou na-
prsto pasivní (nic „nechtějí“ a o nic se
„nesnaží“), otáčení je automatické, žádná
dětské ručičky mimo krasohled předpo-
kládat nebudeme! ... „evoluce“, čas vůbec,
se v tomto světě omezuje na posloupnost
předem daných a předvídatelných sta-
vů, nic wskutku nového se objevit nesmí.“
Markoš dále tvrdí, že „s touto vírou
zažranou do podvědomí dodnes žijeme –
jak jinak by se věda dala dělat? Klasická
vědecká víra evoluci ke svému štěstí nepo-
třebuje a Darwinovo vystoupení, pouka-
zující na historicitu a novinky, bylo pro
současníky dost nepřijemné.“

Myslím, že toto prostě vůbec ne-
ní pravda. Považují za samozřejmé,
že už několik desítek let mají vědci
naopak do podvědomí zažrané pře-
svědčení o správnosti obrazu světa,
ve kterém se vše vyvíjí od počáteční-
ho chaosu Velkého třesku, ve kterém
neustále vzniká něco nového a slo-
žitějšího. Povaha „elementárních
částic“ a vztahů mezi nimi si prostě

takovou „kreativitu“ a vznik „emer-
gentních jevů“ doslova vynucují. Do
takového obrazu světa nejen že bio-
logická evoluce naprosto perfektně
zapadá, ale je prostě logickou exten-
zí fyzikální evoluce vesmíru.

Markoš dále říká, že „O vzniku ži-
vota toho nemůže nikdo říct příliš mno-
ho, pokud, pravda, nevěří ve Stvořite-
lovu kutilskou dílnu (viz Vesmír 77, 405,
1998). To proto, že vznik složitých sys-
témů, bez znalosti počátečních a okra-
jových podmínek a detailů masivního
paralelního experimentování je prostě
singularitou, která není vědě přístupná.
O tom se dají vykládat jen příběhy – ví-
ce nebo méně uvěřitelné. Když už život
jednou vznikl, lze ho studovat i vědecky,
ale jen do jisté míry, pokud se příliš ne-
odchýlíme od představy kaleidoskopu.“

Ano, o vzniku života skutečně dnes
v podstatě nic nevíme. Neumíme na-
podobit vznik prebiotického che-
mického systému, ve kterém by do-
cházel k sebereplikaci nějakého
biopolymeru. Ale podobně jsme ješ-
tě celkem nedávno neměli ponětí
o molekulární podstatě genetického
kódu nebo o biochemických princi-
pech základních buněčných procesů.
I zde bylo slyšet hlasy, že jsou to věci
„které nejsou vědě přístupné“. Mys-
lím, že by tedy bylo moudřejší počkat
alespoň několik desítek let se soudy
o tom, jestli problém vzniku života
„není vědě přístupný“.

Potěšilo mě ovšem, jak chladně se
tentokrát Markoš vyjadřuje o vitalis-
mu – ještě před 11 lety totiž ve své kni-
ze „Tajemství hladiny. Hermeneutika
živého“ napsal: „...co je biologie bez vi-
talizmu? Vypracování moderní verze vi-
talistického učení – to by měl být úběžník
snaž každého biologa.“ Nevidím už ani
nijak výraznou propagaci mlhavých
myšlenek „eidetické biologie Z. Neu-
bauera“, která byla hlavním tématem
oné Markošovy knihy.

Doufám tedy optimisticky, že au-
torův názorový vývoj bude pokračo-
vat a jeho dalšímu článku za deset
let už budu moci jen obdivně zatles-
kat... **Václav Hořejší, ÚMG AV ČR**

Odpověď autora: Ke kritice ctěného
kolegy sděluji, že kaleidoskop mi na-
padl právě při jakési dávné polemice
s ním. Tenkrát jsem tvrdil a nadále
tvrdím, že věda zná pouze bezčaso-
vé zákony, a proto všechno, co se mů-
že stát, už je obsaženo v těch záko-
nech a formulích; dějiny že se tam
nevejdou a s Darwinem proto měla

**THALIA
PICTA**
KLOKNEROVA 24
PRAHA 4 - CHODOV

**PROFESIONÁLNÍ
FOTOLABORATOŘ
& DIGITÁLNÍ STUDIO**

VÝSTAVNÍ ZVĚTŠENINY

FINE - ART PIEZOTISK

KODAK E-6 Q-LAB

DIGILAB FRONTIER

OSVIT LIGHTJET

NEGATIV C-41

ADJUSTACE

KLIPY, PUSH

Č B

PONDĚLÍ - PÁTEK

9 - 12 12:30 - 16

TELEFON A FAX:

272 732 444 - 5

PICTA@IOL.CZ

THALIAPICTA.CZ

INZERCE

věda opravdu problém. Václav Hořej-
ší odpověděl, že přece evoluce je vě-
cí statistiky. Ano, ale tím jen potvr-
dil mou tezi. Ve statistice nemůžeme
vypočítat pravděpodobnost nového,
můžeme jen znát počáteční množi-
nu možných stavů a jejich distribuci,
případně sledovat změny této distri-
buce v čase. Inu právě kaleidoskop je
skvělým obrazem takovéto „evoluce“:
všechny možné obrazce už jsou tam
obsaženy a budou se s jistou pravdě-
podobností objevovat. Takže otázka:
Je toto evoluce? Pokud ano: Může
v evoluci vznikat něco nového?

K uvedenému citátu o vitalismu se
hlásím i nadále.

Anton Markoš, PŘF UK

ERRATA & CORRIGENDA

Vesmír 90, 141, 2011/3: V článku Jo-
sefa Lhotského *Charles Darwin versus
Old Shatterhand* byla nesprávně uvede-
na Přírodovědecká fakulta jako
přírodovědná. Chybný obrat „hlavní
knihovna katedry biologie“ měl být
Správně „hlavní knihovna biologie“.
Čtenářům i autorovi se omlouváme.